

במקום - מתכננים למען זכויות תכנון

רח' אבן עזרא 13, ירושלים 9242413
ת"ד 7154, 9107101
טל: 02-5669655
פקס: 02-5660551

עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות

המיעוט הערבי בישראל

דרך יפו 94, ת"ד 8921
חיפה 31090
טל: 04-9501610
פקס: 04-9503140

26.9.2018

לכבוד
מר דוד לפלר
יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז דרום
באמצעות פקס מס': 08-6263797

שלום רב,

הנדון: התנגדות ראשונית לתכנית 621-0479709 "אזור תעשייה מיוחד רמת בקע"

בהתאם לסעיף 100 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: "חוק התכנון והבניה" או "החוק"), מוגשת בזאת התנגדות ראשונית לתכנית שבנדון (להלן: "התכנית") והכל כפי שיפורט להלן:

המתנגדים:

1. **אברהים אבו הלייל**, ת.ז. 066032194, מאבו קרינאת/אם-מתנאן
2. **סאלם אבו זעמוט**, ת.ז. 029950953, מואדי אל משאש
3. **יוסף אלעזאזמה**, ת.ז. 3136218385, חבר הוועד המקומי בוואדי אל נעם
4. **חאלד אל אעסם**, ת.ז. 021875729, יו"ר הוועד המקומי בסוואווין
5. **נאסר אבו הדרבה**, ת.ז. 021881479, מאבו תלול
6. **עמותת "במקום - מתכננים למען זכויות תכנון"**, הינה עמותה העוסקת מאז 1999 בזכויות האדם בתכנון המרחבי בישראל ומלווה קהילות המצויות בעמדת נחיתות אזרחית, כלכלית וחברתית בהליכי תכנון. במהלך 18 שנות פעילות העמותה עומדות הקהילות הבדואיות בנגב במרכז עשייתה, במטרה לקדם את זכויותיהן התכנוניות של קהילות אלה. עמותת במקום היא מתנגדת ציבורית סטטוטורית מכוח סעיף 100(3) לחוק (ק"ת 7551, 7.9.15, בעמ' 1887).
7. **המועצה האזורית לכפרים הבלתי מוכרים בנגב** - הוקמה ב-1997 כהנהגה עממית נבחרת של הוועדים המקומיים בכפרים הבדווים הלא-מוכרים ונציגות תושביהם. המועצה פועלת למען הכרה ופיתוח של כל כפרי הבדווים, ולשם כך פועלת המועצה, בין היתר, לייצוג הקהילה מול מקבלי החלטות השונים ולהעצמה קהילתית בכפרים עצמם, מנהלת מאבקים משפטיים, מגישה תכניות מתאר חלופיות, מייצרת תשתית מידע ופועלת בכל מישור אפשרי להכרה בכפרים ולפיתוחם.

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140
חיפה 31090, ص.ب 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140
חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140
Email: adalah@adalah.org <http://www.adalah.org>

בהתאם לחובה שנקבעה בחקיקה שהעבירה הממשלה במטרה לפגוע בארגונים המבקרים את מדיניותה, נבקש לציין כי עמותת במקום היא ארגון שעיקר מקורות המימון שלו מתרומות מישויות מדיניות זרות.

הערת פתיחה:

התכנית הופקדה בחודש יולי 2018 וניתנה תקופה בת 60 ימים להגשת התנגדויות שמסתיימת ביום 26.9.2018. ביום 13.9.2018 הגישה הח"מ בקשה לוועדה המחוזית להאריך את התקופה להגשת התנגדויות בשלושים ימים נוספים וזאת הן לאור היקפה של התכנית, מורכבותה והצורך לקיים התייעצויות עם מומחים שונים ועם הקהילות שעלולות להיפגע ממנה, והן לאור חגי תשרי המשביתים את שגרת החיים לאורך כל חודש ספטמבר ומקצרים את הזמן העומד בפועל לרשות הציבור להכין את ההתנגדויות.

== מצ"ב העתק מהבקשה להארכת מועד להגשת התנגדות מיום 13.9.2018 והמסומן כנספח א'.

ביום 16.9.2018 נענינו על ידי מזכיר הוועדה המחוזית, מר שוקי פירוז, כי הבקשה תובא לדיון בישיבה הבאה של מליאת הוועדה המחוזית אשר תתקיים ביום 8.10.2018 כך שהוועדה תצטרך לאשר את ההארכה בדיעבד וכי במידה והוועדה לא תאשר את הבקשה לא יתקבלו התנגדויות שהוגשו לאחר תום תקופת ההתנגדות. על כן, ומטעמים של זהירות, מוגשת התנגדות ראשונית וכללית זו לתכנית כאשר המתנגדים שומרים לעצמם את הזכות להוסיף, לפרט ולהרחיב את טיעוני התנגדותם לתכנית המופקדת ולהוסיף להם, ככל שיהיה צורך בכך.

== מצ"ב העתק מהתשובה של מזכיר הוועדה המחוזית מיום 16.9.2018 והמסומן כנספח ב'.

בנוסף לאמור בבקשה, ולאחר עיון מדוקדק במסמכי התכנית שבאתר מנהל התכנון התברר לנו כי תסקיר ההשפעה על הסביבה אינו זמין באתר ובשל החגים הרי אין אפשרות לעיין בו בוועדה, דבר המצדיק אף הוא מתן אורכה בכדי שיתאפשר למתנגדים לעיין וללמוד את התסקיר ולהעלות את טענותיהם נגדו ככל שיש בכך צורך.

נימוקי ההתנגדות בקצרה

התכנית וסביבת התכנון

1. מטרת התכנית, כפי שהדברים באים לידי ביטוי בדברי ההסבר ובסעיף 2.1 להוראותיה, הינה "הקמת מתחם 'רמת בקע' כאזור תעשייה מיוחד עבור תעשיות ביטחוניות ושטחי ניסויים לתעשיות מסוג זה". השימושים המותרים באזור תעשייה זה יכללו, בין היתר, "מפעלים ומתקנים לתעשייה ביטחונית העלולים לגרום לסיכון בטיחותי או סביבתי. תעשייה ביטחונית הכוללת ייצור, הרכבה, תיקון, פירוק ושיפוץ כל סוגי הנשק ואביזריו..." כמו כן, "שטחי ניסויים בתחום פעילות התעשייה הביטחונית, לרבות ניסויים בחומרי נפץ, רכב, כימיקלים..." (ההדגשות לא במקור). התכנית משתרעת על שטח כולל של כ- 112,838 דונם כאשר כ- 44% מתוך שטח זה ניתן להשתמש בהם לעריכת ניסויים (12,632.13 דונם מיועדים לתעשייה ו- 37,189.77 דונם לשטחים פתוחים ומתקנים הנדסיים) וכן כ- 54% מהשטח משמש כשטח של מגבלות בנייה ופיתוח (61,676 דונם).

2. למרות שהתכנית, בהגדרה, מיועדת לקליטת תעשייה צבאית המתאפיינת בסיכון בטיחותי ו/או בריאותי ו/או סביבתי וייערכו בשטחה ניסויים בכלי נשק, היא מוקמת בלב אזור בו גרים אלפי תושבים בדואים וחושפת אותם לסיכונים שונים לחייהם, לשלמות גופם

ולבריאותם וכן חושפת כ-1213 מבנים להריסה ואת דריהם לגירוש. להלן פירוט היישובים בסביבת התכנית ואת השפעת התכנית עליהם:

- אבו קרינאת/אם-מתנאן: כפר בדואי הקיים במקומו ומאוכלס עוד מלפני הקמת מדינת ישראל ומתגוררים בו כ-3,500 תושבים. ממשלת ישראל הכירה בחלק מהיישוב (אבו קרינאת) ונקבע לו קו כחול. מגבלות הבניה והפיתוח של התכנית נשוא התנגדות זו מגיעים עד לגבולותיו המערביים של היישוב ובכך חוסמות כל אפשרות של התפתחות עתידית של היישוב לכיוון זה. יודגש כי כבר היום התושבים מבקשים להרחיב את שטח השיפוט של היישוב כך שיכלול את כל הצד הדרומי-מזרחי של כביש 80 (אם-מתנאן). יתרה מכך, בתחום הגבלות הבניה והפיתוח ישנן חלקות מוסדרות בבעלות תושבי אבו קרינאת אשר לא ברור מה יעלה בגורלם. החלק האחר של הכפר אשר המדינה לא מכירה בו (אם-מתנאן) כולל 730 מבנים הנמצאים בתחום מגבלות הבניה והפיתוח של התכנית, ועל כן מרחפת מעליהם סכנת ההריסה והגירוש. מכל מקום, בשל קרבתו לשטח התכנית דנו, כל הישוב יהיה חשוף לסכנות ולהשפעות הבריאותיות, הבטיחותיות והסביבתיות של התכנית.
- ואדי אל משאש: כפר בדואי לא מוכר שמתגוררים בו כ-700 תושבים. מרבית תושבי הכפר הם עקורי פנים, שמדינת ישראל העבירה בשנות ה-50 מאזור הנגב המערבי ומאז הם חיים בשטח זה. בנוסף להשלכות הבריאותיות, הסביבתיות והבטיחותיות על כלל הכפר, 248 מבנים מתוכו נמצאים בתחום מגבלות הבניה והפיתוח של התכנית ותחת איום ההריסה והגירוש.
- ואדי אל נעם: כפר בדואי הנמצא בהליכי תכנון ומתגוררים בו כ-13,000 תושבים. מרבית תושביו הם עקורי פנים שהועברו מאזור מערב הנגב. 152 מבנים השייכים לוואדי אל נעם נמצאים בתחום מגבלות הבניה והפיתוח של התכנית ותחת איום ההריסה והגירוש, זאת בנוסף להשלכות הבריאותיות, הסביבתיות והבטיחותיות של התכנית על כלל הכפר.
- סוואווין: כפר בדואי לא מוכר המתגוררים בו כ-4,000 תושבים. הכפר נמצא במקומו עוד מלפני קום המדינה, ותושביו יושבים על אדמותיהם, עליהן הם תובעים בעלות. 55 מבנים השייכים ליישוב נמצאים בתחום מגבלות הבניה והפיתוח של התכנית ותחת איום ההריסה והגירוש, וזאת בנוסף להשלכות הבריאותיות, הסביבתיות והבטיחותיות של התכנית על כלל הכפר.
- אבו תלול: כפר בדואי הקיים במקומו ומאוכלס עוד מהתקופה העות'מאנית. בשנת 2006 החליטה ממשלת ישראל להכיר ביישוב ומתגוררים בו היום כ-4,500 תושבים. 28 מבנים השייכים ליישוב נמצאים בתחום מגבלות הבניה והפיתוח של התכנית ותחת איום ההריסה והגירוש, וזאת בנוסף להשלכות הבריאותיות, הסביבתיות והבטיחותיות של התכנית על כלל הכפר.

== מצ"ב העתק ממפת התמצאות והמסומנת כנספח ג'.

3. המתנגדים יטענו, כי התכנית איננה מושתתת על תשתית עובדתית מלאה ורלוונטית והיא פוגעת בזכויות תושבי האיזור הבדואים לכבוד, לחיים, לשלמות הגוף והבריאות, לסביבת חיים נאותה מקיימת ונקייה ממפגעים סביבתיים ובעקרונות הצדק הסביבתי ואיננה

מידתית. אי לכך, מבקשים המתנגדים להמתין עם התכנית עד לאישור תכנית הכוללת פתרון התיישבותי מוסכם לתושבי הכפרים, או לחלופין על הוועדה המחוזית להורות על בחינה של חלופה לשטח התכנית, במיוחד בכל הנוגע לתחום הגבלות הבנייה והפיתוח וכן לאזור הניסויים האקטנסיביים, המתחשבת במציאות בשטח ובחייהם של אלפי אזרחים באזור.

העדר תשתית עובדתית - חוסר התייחסות לאוכלוסייה הבדואית המתגוררת באזור התכנית

4. לאור אופייה של תעשייה נשוא התכנית הנדונה, הרי אין זה מתקבל על הדעת שתכנית מעין זו תמוקם בלב איזור הגרים בו עשרות אלפי תושבים בדואים ובכך תסכן את בריאותם, תפגע בשלמות גופם ובחייהם ותביא להרס כ- 1213 מבנים ולעקירת אלפי תושבים הגרים בהם ולהשארם ללא קורת גג. העיון במסמכי התכנית המחייבים, התשריט והתקנון, מראים בבירור כי מבחינת יוזמי התכנית, האזרחים הבדואים הגברים בקרבת התכנית הם שקופים. דבר אשר מעיד על כך שהתכנית מתעלמת כליל מקיומם של תושבים בדואים באזור או מתייחסת אליהם כאל בעייה שניתן לפתור על ידי גירושם מהמקום בו הם גרים ותוך התעלמות מוחלטת מזכויותיהם של אזרחים אלה. משכך, ברור הוא כי בבחינת החלופות השונות לתכנית, כלל שנחנו חלופות, לא נבחנה השאלה כיצד ניתן לצמצם ולמזער את הפגיעה בזכויותיהם של האזרחים הבדואים - כולל בחינת חלופת אפס.

5. יתרה מכך, ועל אף שמעיון במסמכי התכנית עולה שכנראה נערך תסקיר השפעה על הסביבה לתכנית - וזאת מבלי להסכים לאופן עריכתו ומסקנותיו שכן הוא איננו זמין כפי שהובהר לעיל – הרי תסקיר ההשפעה של הסביבה אינו בוחן את ההשפעה על התכנית על הבריאות של האנשים הגרים בסביבתה. לכן, יש צורך להורות על הכנת תסקיר השפעה על הבריאות אשר יבחן את ההשפעות הבריאותיות שעלולות לנבוע מההחלטה התכנונית הנדונה ויגבש המלצות לעניין השלכות אלה. וזאת בדומה למה שהוחלט בין שר הבריאות לשר להגנת הסביבה, אגב הדיון בתכנית תמ"א 14/ב לעניין שדה בריר וכריית הפוספטים באיזור של אלפורעה.

6. מן המקובץ לעיל עולה כי רשויות התכנון לא שקלו את השלכות התכנית על האוכלוסייה החיה במקום, הפגיעה הצפויה בה ובזכויותיה כפי שנעשה עבור היבטים אחרים הקשורים בסביבה וכן לא בחנו חלופות אשר ימנעו או ימזערו את הפגיעה בזכויותיהם של התושבים בקרבת שטח התכנית.

7. כך למשל, היה ניתן לבחון את צמצום שטח מגבלות הבנייה והפיתוח בשטחים בהם מתגוררים אנשים. מהלך דומה נעשה בחלק הצפוני של התכנית כאשר צומצם שטח מגבלות הבנייה והפיתוח לעומת השטחים שנקבעו בתמ"מ 4/14/23 (מטרופולין באר שבע) וזאת תוך התחשבות בתוואי כביש 6 שאמור לעבור בחלק זה (ראו את המפה בנספח ג'). צמצום זה מעיד על כך שכאשר יש צורך, ניתן בתכנית מפורטת לבצע שינויים שונים המאושרים בתמ"מ כך שיהיו מותאמים יותר למצב הקיים בשטח. אנו סבורים אם כך, שלאור העובדה שבשטח המתחם מתגוררת שנים רבות אוכלוסייה בדואית המונה אלפי תושבים, מן הראוי להתאים את התכנית למצב זה או לפחות למצוא פתרונות ישימים ומוסכמים עבור אזרחים אלו.

8. ההתעלמות מהתושבים הבדואים באיזור עומדת בניגוד מוחלט להלכה הפסוקה ולחובתה של הרשות המנהלית להתבסס על תשתית עובדתית הולמת ומלאה וכן לשקול את כל השיקולים

הרלוונטיים בעת קבלת החלטה. שהרי, אין טעם בהחלטה, חוקית ככל שתהיה, אם אין היא מתאימה לנסיבות העובדתיות של המקרה. שכן, "בלא קביעת העובדות אין משמעות לדין, והשולט על העובדות הוא זה המשליט לעתים את רצונו על הדין." (בג"ץ 297/82 **ברגר נ' שר המשפטים**, פ"ד לז(3), 48-49 (1983), פס' 11 לפסק דינו של השופט דאז ברק (1983); ראו לעניין זה גם: בג"ץ 987/94 **יורונט קווי זהב (1992) בע"מ נ' שרת התקשורת**, פ"ד מח(5) 412, 423 (1994); בג"ץ 2013/91 **עיריית רמלה נ' שר הפנים**, פ"ד מו(1) 271 (1991)).

9. ההתנערות וההתעלמות מהתושבים הבדואים הגרים בקרבת התכנית משמעה בעצם כי עורכי התכנית והוועדה המחוזית לא שקלו את כל השקולים הרלוונטיים. נציין בהקשר זה, כי "בגדר השיקולים הענייניים, מתחייבת הרשות המינהלית לא אחת, להתחשב לא רק בנתונים עובדתיים, אלא גם בעקרונות וערכים. למשל, בהיבטים של זכויות אדם, באינטרסים חברתיים וכלכליים שונים, וכיוצא באלה" (יצחק זמיר **הסמכות המינהלית** ב 741), וכן עליה לקחת בחשבון את צרכיהם של כלל קבוצות האוכלוסייה אשר ההחלטה יכולה להשליך עליהם באופן ישיר או עקיף (בג"צ 4906/98 **עמותת "עם חופשי" לחופש דת, מצפון, חינוך ותרבות נ' משרד הבינוי והשיכון**, פ"ד נד(2) 503 (2000)).

10. משכך, לאור העובדה כי התכנית לא נסמכה על תשתית עובדתית מלאה וראויה, לא לקחה בחשבון את כל השיקולים הרלוונטיים הרי ברור שהיא לא איזנה ביניהם ומשכך מדובר בתכנית לא סבירה בעליל.

פגיעה לא מידתית בזכויות חוקתיות לכבוד, לחיים ולבריאות ולסביבת חיים נאותה

11. התעלמות התכנית הנדונה מתושבי הכפרים הנ"ל ומבעלי המבנים המיועדים להריסה נותנת את התחושה כי היחס אליהם כאל חפצים שניתן בנקל להרוס את בתיהם ולהתעלם מיחסם וקשריהם ההדוקים לאותו מקום ומההשלכות החברתיות, המשפחתיות והכלכליות שיש לכך (ראו לעניין זה: בג"ץ 1661/05 **המועצה האזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל**, פ"ד נט(2) 481, 561-562 (2005); רע"א 4905/98 **גמזו נ' ישעיהו**, פ"ד נה(3) 360, 375 (2001); אהרן ברק **פרשנות במשפט** כרך 3, 423-422 (1994)). הריסה, כדומה לאיום שעולה מהתכנית, תשלול את זכותם של בעלי המבנים לדיור, תשלול כל ערך לחיי המשפחה והחברה ותשלול כל ערך לאנושיותם וכן תפגע באישיותם. יחס משפיעל זה, הריסת המבנים והשארית דייריהם ללא קורת גג מהווה פגיעה חמורה ביותר בזכותם החוקתית לכבוד המעוגנת בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו.

12. כאמור לעיל, בהיות התכנית מיועדת, כפי שכתוב במטרותיה, לתעשייה צבאית מיוחדת עתירת סכנות ביטחוניות וסביבתיות, הרי היא פוגעת בצורה חמורה בזכות התושבים הגרים בסביבת התכנית לחיים ולבריאות ולשלמות הגוף אשר זכו להכרה מפורשת בסעיף 2 וסעיף 4 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. בהתאם לסעיפים אלה, חובתם של הרשויות היא כפולה: ראשית, החובה שלא לפגוע בחייו ובכבודו של האדם, הוא ההיבט השלילי המעוגן בסעיף 2 לחוק היסוד. שנית, החובה להגן על חייו וכבודו של האדם, הוא ההיבט החיובי המעוגן בסעיף 4 לחוק היסוד (ראו בג"ץ 366/03 **עמותת מחויבות לשלום וצדק חברתי נ' שר האוצר**, פ"ד ס(3) 464 (2005)).

13. אין צורך להכביר מילים על חשיבותה של הזכות לחיים. כפי שקבע בית המשפט העליון בבג"ץ 606/93 **קידום יזמות ומו"לות (1981) בע"מ נ' רשות השידור ואח'**, פ"ד מח(2) 1 (1994), הרי "הזכות לחיים ולכל דבר שהחיים תלויים בו – הזכות לנשום, הזכות לשתות, הזכות לאכול – היא אם כל הזכויות, היא האדם". בבג"ץ 2753/03 **עו"ד קירש נ' ראש המטה הכללי של צה"ל** (פורסם במאגרים, 1.9.2003) הדגיש בית המשפט את חוסר התוחלת שבאיזון הזכות לחיים כשזו עומדת בסכנה, לעומת זכויות אחרות: "הזכות לחיים וההגנה עליהם דוחה מפניה כל מה שעומד על חיים לכולם".

14. הזכות לבריאות נושקת במידה לחשובה שבזכויות האדם, הזכות לחיים. כך שספק אם האחרונה יכולה לשרוד למשך זמן, ללא הראשונה. וכלשונו של ד"ר אייל גרוס:

"הבריאות חיונית כדי לאפשר לאדם לתפקד בעולם, להיות חופשי מכאב וסבל, להגשים את עצמו ואף לחיות. טול מבן-אדם את חופש הביטוי, את חופש הדת, אולי אפילו את החינוך – ועדיין תוכל להחזיר לו אותם [...] לעומת זאת, הפגיעה בבריאות הינה תכופות בלתי-הפיכה, וכל מכשול בפני מימוש הזכות פוגע בגופו של האדם ואף עלול להביא לסוף חייו." (אייל גרוס **בריאות בישראל בין זכות למצרך** בתוך "זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות בישראל, יורם רבין ויובל שני (עורכים) רמות, 2004, 437-532).

15. יתרה מכך, התכנית שוללת את זכותם של בעלי יותר מ-1213 מבנים המצויים בסמוך לתכנית המוצעת, לסביבה בריאה וראויה. אין ספק כי התכנית תגרום למטרדים רבים כאמור, חלקם מיידים וחלקם ארוכי טווח. פגיעות סביבתיות אלה פוגעות קשות באיכות החיים, ובמקרה דנן אף בבריאות שכן נקבע כי "חוק הפוגע באיכות הסביבה באופן הגורם לפגיעה במינימום הקיום האנושי, פוגע בכבוד האדם ובחירותו (בבג"ץ 4128/02 **אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' ראש ממשלת ישראל**, פ"ד נח(3) 504 (2004)). בבג"ץ 9409/05 **אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנה על הסביבה נ' הוועדה הארצית לתכנון ובנייה של תשתיות לאומיות**, סד(2) 316 (2010) אף נקבע כי גם פגיעה באיכות הסביבה שאינה מגיעה כדי פגיעה במינימום הקיום האנושי עלולה להשפיע באופן חמור על בריאותם ועל איכות חייהם של מספר רב של בני אדם ועשויה להוביל למסקנה כי אין לאשר תוכנית המובילה לפגיעות אלה (עמ' 334 לפסק הדין).

16. היבט מרכזי בקונטקסט הזה הינו הפגיעה בעקרון הצדק הסביבתי אשר דן בחלוקה צודקת והוגנת של נטל סביבתי בין מגזרים שונים באוכלוסייה. לעקרון הצדק הסביבתי שני יסודות, כשבענייננו שניהם מופרים. "הראשון, הנחה שלכל אזרח הזכות להינות מתנאים סביבתיים הולמים במובן זה שלא יהיה חשוף לזיהום סביבתי מזיק, והשני שיש להחיל עקרונות של הגינות, יושר, צדק ושוויון הזדמנויות בחלוקת החשיפה לנטל סביבתי וסיכונים סביבתיים ובאפשרות לנצל משאבים סביבתיים ציבוריים. הגשמת הערך של צדק סביבתי מחייבת חלוקה חברתית צודקת של משאבי סביבה ציבוריים ושל נטל סביבתי וסיכונים סביבתיים הנוצרים ע"י פעילות אנושית" (דניאל פיש **צדק סביבתי בישראל: המפגש בין דיני זכויות האדם לדיני איכות הסביבה**, משפט וממשל ז' 911, 914 (תשס"ה)). חלוקה זו מופרת במקרה שלפנינו לא רק בשל היות שטחה של תכנית זו ענק ממדים (112,838 דונם) אלא גם

בשל צירופו לשורה של שטחים צבאיים נוספים עטורי מגבלות וסיכונים הנמצאים באזור זה כדוגמת איזור תעשייה קדמת נגב (12,459 דונם) שדה תעופה נבטים (53,035 דונם).

17. הפגיעה האמורה בזכויות החוקתיות של האזרחים הבדואים לכבוד, לחיים, לבריאות ולסביבה נאותה אינה עומדת בתנאי פסקת ההגבלה שבחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו בהיותה לא לתכלית ראויה. שכן, הלכה ידועה היא, כי תכלית ראויה לכל פעולה מינהלית היא זו שנותנת משקל לזכויות האדם ולא מניחה את הפגיעה הלא מוצדקת בהם (בג"ץ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל, פ"ד נט(2) 481, בעמ' 570 (2005)). התכנית נשוא התנגדות זו המקימה אזור תעשייה עתירת סיכון בלב איזור מאוכלס תוך התעלמות מוחלטת מקיומם של אזרחים באזור ומבלי לתת משקל כלשהו לפגיעה בזכויותיהם של האזרחים הבדואים החיים בסביבת התכנית, אינה לתכלית ראויה.

18. למעלה מן הצורך יטענו המתנגדים, כי דין התכנית להידחות בהיותה אף לא עומדת במבחני המשנה של המידתיות. שכן, לאור העובדה שהתכנית כלל לא התייחסה לקיומם של אזרחים בקרבת שטח התכנית הרי ברור כי לא נבחנו חלופות שפגיעתן בזכויות החוקתיות של האזרחים פחותה יותר. טענה זו מקבלת חיזוק לאור העובדה כי לא נבחנו ההשלכות הבריאותיות של התכנית. שנית, לאור הפגיעה החמורה בזכויות החוקתיות של האזרחים ולאור ההתעלמות של עורכי התכנית מעצם קיומם באזור, הרי שאף מבחן המשנה השלישי של המידתיות אינו מתקיים ולא נערך שום איזון בין הפגיעה לתועלת.

לאור כל האמור לעיל, מבקשים המתנגדים בזאת מהוועדה המחוזית לדחות את התכנית במתכונתה המוצעת ולבחון חלופות אשר אינן פוגעות בזכויות יסוד חוקתיות של האזרחים הבדואים המתגוררים באזור ומטיבות עמם, וזאת לאחר אישור תכנית הכוללת פתרון הוגן ומוסכם לתושבי הכפר ששומר באופן מלא על זכויותיהם.

דפנה ספורטה
אדריכלית

מאיסאנה מוראני
עו"ד